

Tekniktest:
To receivere fra
superligaen. **Side 6**

Forskning: I fremtiden
kan man måske undgå
at få gråt hår. **Side 3**

Den 45-årige Jacob Galioto slog til, da han for to år siden fandt ud af, at der var kommet nye tandretningsmetoder. Nu er han glad for resultatet af behandlingen. Foto: Cathrine Ertmann

Flere vil have smilet tilbage

Voksne ønsker i stigende grad et flot og velfungerende tandsæt. Specialtandlæger sætter bøjle på patienter helt op i 70-års-alderen.

BONNIE LUNDGAARD BOYE
HENRIK GRØNVALD
henrik.groenvald@jp.dk

Voksne og ældre med tandbøjle er ikke længere noget særsyn i Danmark.

En rundspørge, som Tandlægeforeningen har foretaget, viser, at omkring 90 pct. af de adspurgte specialtandlæger har registreret en stigning i antallet af tandretnin-

ger på voksne. Tandlæge Ivan Bøgild, Tommerup på Fyn, har således over de seneste fem år fået fordoblet antallet af voksne patienter, som får rettet tænder.

Usynlige bøjler

»Det er ikke længere odiøst for en voksen at gå med tandreguleringsudstyr. Jeg har lige sat apparatur ind på en kvinde, som er født i 1938,«

fortæller Ivan Bøgild.

Mere effektive tandbehandlinger og muligheden for at bruge næsten usynlige bøjler har bl. a. gjort det mere attraktivt for voksne at få rettet tænder. Ifølge lektor og specialtandlæge Dorthe Bindslev, Odontologisk Institut på Aarhus Universitet, bliver det også mere normalt at få rettet tænder i en sen alder.

»Mange bevarer en stor del af deres tænder hele livet, og derfor får funktionen af de tilbageværende tænder også større betydning. Flere er også mere kosmetisk bevidste og vil gerne bevare deres egne tænder til et pænt smil,« siger Dorthe Bindslev, som det seneste år har rettet tænder på to patienter over 70 år.

Oftede er det dog på grund af forandringer i munden, at en

tandretning sættes i gang.

»Det kan være efter paradontose eller tandtab, som har ændret tandstillingen og tyggefunktionen, som man selv i en rimelig voksen alder kunne tænke sig at få til at fungere bedre,« fortæller hun.

Flere er positive

Specialtandlæge Janne Grønhøj, Aarhus, fornem-

mer en ændret holdning blandt modne og ældre patienter i forhold til at bruge penge på sit udseende.

»Mange ved, at det i dag er muligt at få rettet tænder uanset alder og er derfor også interesserede i at gennemgå en tandreguleringsbehandling,« fortæller hun.

Forbrug

» Nye udviklinger inden for tandregulering betyder, at flere patienter kan tilbydes en mere effektiv og kosmetisk bøjle end tidligere. «

Morten G. Laursen, specialtandlæge

Alexa Høj-Pedersen fik en ny tandlæge, som var mere indstillet på tandretning end hendes tidligere. Hun er glad for behandlingen, selv om den medførte store gener i begyndelsen.

Foto: Anita Graversen

Smil til verden – hele livet

Tandregulering: Flere og flere danskere får rettet tænder, og unge som ældre gør det af både funktionelle og kosmetiske årsager, fortæller tandlæger.

BONNIE LUNDGAARD BOYE
HENRIK GRØNVALD

henrik.groenvald@jp.dk

Alle har ret til et flot tandsæt. Tidens trend er store smil og flotte tænder. Derfor vælger stadig flere voksne med skæve tænder og problemer med at tygge at få rettet tænder.

»Smilet er den korteste afstand mellem mennesker. Derfor vil man gerne have et flot smil uanset alder. Desuden kan tandregulering også hjælpe til, at de naturlige tænder bevares længere, og i øvrigt forbedre tyggefunktionen og kvaliteten af efterfølgende tandbehandlinger,« forklarer specialtandlæge Morten G. Laursen, Århus.

Årene forandrer

Danskerne bevarer i modsætning til tidligere mange flere tænder hele livet. Men tænderne kan med årene flytte sig, og specielt i forbindelse med f. eks. parodontose ændrer tandstillingen sig ofte. Når sygdommen er behandlet, er der dog hjælp at hente, og det benytter stadig flere sig ifølge Morten G. Laursen af.

»Tandregulering kan hjælpe parodontosepatienter til at bevare tænderne og få smilet igen. Nye udviklinger in-

den for tandregulering betyder, at flere patienter kan tilbydes en mere effektiv og kosmetisk bøjle end tidligere,« forklarer han.

Specialtandlæge og lektor ved Odontologisk Institut, Aarhus Universitet, Dorthe Bindselev, oplever, at patienterne går mere op i at have både funktionelle og flotte tænder.

»Funktio- nen bliver vigtigere og vigtigere, og flere er i dag kosmetisk bevidste, når de kommer op i alderen. Men de er måske først nu blevet opmærksom på, at en uheldig tandstilling kan rettes ved hjælp af tandregulering,« siger hun.

Udseendet tæller

I 1970'erne rettede nogle kommuner tænder på op mod halvdelen af skolebørnene i den kommunale tandpleje. Sundhedsstyrelsen ændrede imidlertid praksis i 1980'erne og udsendte retningslinier, som betød, at

skoletandplejen skulle fokusere mere på funktionelle problemer og undlade at rette tænder på børn alene af kosmetiske hensyn.

Det kan specialtandlægerne mærke i dag. Mange unge og voksne, som ikke fik rettet

tænder i folkeskolen, ønsker nu at få gjort noget ved deres skæve tandsæt. Specialtandlæge Janne Grønhøj, Aarhus, har f. eks. en stor gruppe unge studerende i klinikkens kartotek.

Ifølge tandlægen er der enormt fokus på at have perfekte tænder blandt unge, og de påvirkes også af medierne – ikke mindst tv.

»Vi har mange unge patienter, som kommer og gerne vil have en enkelt lille tand rettet. De bliver påvirket af folk med lige og hvide tænder overalt i mediebilledet. Og deres forældre støtter dem og betaler gerne for det,« fortæller Janne Grønhøj.

» Vi har mange unge patienter, som kommer og gerne vil have en enkelt lille tand rettet. De bliver påvirket af folk med lige og hvide tænder overalt i mediebilledet. «

Janne Grønhøj, specialtandlæge

Alexa holdt sølvbryllup med "togskinner" på

■ Alexa Høj-Pedersen fik rettet tænder sent i livet, men selv om det var hårdt, har det har været det hele værd, mener hun.

BONNIE LUNDGAARD BOYE
puls@jp.dk

»Det kan slet ikke beskrives, hvor stor en forskel, det har gjort. Det er som nat og dag,« fortæller den 54-årige Alexa Høj-Pedersen fra Børkop om livet før og efter, hun fik rettet tænder.

Det hele begyndte, da hun mistede en tand i 2005. Alexa Høj-Pedersens dengang nye tandlæge foreslog, at hun i stedet for blot at få lavet et implantat skulle have alle sine tænder rettet. En mulighed, en tidligere tandlæge blankt havde afvist, og som hun derfor helt havde afskrevet.

Men den nye tandlæge mente tværtimod, at det var

helt oplagt og henviste hende til Tandlægehøjskolen. Her blev hun godkendt til behandling og fik efterfølgende monteret togskinner – som hun selv kalder dem – i både over- og undermund.

Svær begyndelse

»Det var besværligt at få togskinnerne på, og bagefter kunne jeg ikke rigtig vænne mig til det. Jeg kunne ikke finde ud af at spise. Jeg kunne ikke tygge hurtigt nok og følte mig som en lille hjælpeløs baby. Når resten af familien var færdig, sad jeg stadig og tyggede. Der gik op mod fire måneder, før jeg syntes, at jeg havde bare nogenlunde styr på det,« husker Alexa Høj-Pedersen, som også tabte sig adskillige kilo i den periode.

De næste par år gik hun til regelmæssig kontrol, og omtrent hver måned fik hun bøjlerne strammet. Det var ikke så slemt. Værre var det,

at hun mente, bøjlerne var grimme.

»Jeg er jo nok en smule forfængelig,« erkender hun.

Særligt slemt var det, at hun og hendes mand midt i det hele skulle fejre sølvbryllup.

»Da var jeg træt af det. I den situation er det ikke op-

timtalt at stå der med togskinner på,« mener hun.

Al bøvl værd

Efter omkring to år fik hun i august 2007 fjernet bøjlerne igen. For at holde tænderne på plads i deres nye position fik hun limet ståltråd bag på tænderne. Til forskel fra bøjlerne er tråden dog helt usynlig og på ingen måde generende.

Og Alexa Høj-Pedersen er rigtig glad for resultatet.

»Mine tænder ser så meget bedre ud nu. Det har bestemt været alt bøvl værd. Ingen tvivl om det,« siger hun.

Andre har da også bemærket forandringen. Venner og familie har sagt til hende, at hun har fået meget nemmere til smil.

»Og det passer,« fastslår hun.

»Jeg smiler helt klart mere nu, end jeg nogensinde har gjort før.«

Før: Alexas skæve smil.

Efter: Det hele er på plads.

»Jeg gør det for min egen skyld«

■ Salgsdirektør Jacob Galioto afviste to gange at få rettet tænder, men ny teknik betød, at han for to år siden accepterede at få bøjle på.

BONNIE LUNDGAARD BOYE
puls@jp.dk

Der skulle 30 år og tre forsøg til, inden den 45-årige salgsdirektør Jacob Galioto fra Aarhus lod sig overtale til at få rettet tænder. Det var dog ikke omgivelserne eller hans udadvendte job, som gjorde udslaget, men en ny teknik med skjulte bøjler.

»Selvfølgelig betyder ens smil og tænder meget, og som sælger betyder det da noget, hvordan jeg tager mig ud i forhold til kunderne. Men det har ikke været afgørende. Jeg har ikke følt mig presset til at få det gjort,« fastslår han.

Da Jacob Galioto var dreng, mente tandlægen i skoletandplejen ellers, at han skulle have rettet sine skæve tænder. Men den unge Jacob sagde nej. Han havde nemlig set hvor hårdt og smertefuldt, det havde været for hans lillesøster, og det ville han ikke udsætte sig selv for.

Tid til opretning

De næste 30 år levede han fint med at have et mindre perfekt smil. Men for tre år si-

den meldte lysten sig alligevel til at få gjort noget ved det.

»Jeg mente, det var tid at prøve noget nyt. Jeg havde levet et halvt liv med skæve tænder, og nu havde jeg lyst til at leve resten af det med lige tænder,« forklarer Jacob Galioto.

Desuden havde han under et besøg hos sine forældre set nogle billeder af sig selv som dreng, som havde gjort indtryk.

»Det var helt tydeligt, at mine tænder havde bevæget sig, og at jeg nu havde et langt skævere tandsæt, end da jeg var barn,« fortæller han.

Jacob Galiotos tandlæge anbefalede, at han henvendte sig på Tandlægehøjskolen, men den behandling, tandlægerne der tilbød ham, involverede udvendige bøjler. Det var han ikke parat til, og atter bakkede han ud.

Sidste år blev han imidlertid ringet op fra skolen og tilbudt en ny behandling med usynlige, indvendige bøjler.

Som led i behandlingen skulle Jacob Galioto have trukket to tænder ud, så de resterende tænder kunne komme til at stå helt lige. Dertil kom smerter og gener ved bøjlebehandlingen.

»I begyndelsen læspede jeg, fordi jeg ikke helt kunne styre min tunge. Det var ge-

nerende, fordi jeg i mit job taler med mange udenlandske kunder. Derudover havde jeg ondt på grund af det konstante pres på tænderne. Hver måned bliver bøjlerne jo strammet op, og de følgende dage står den på blød kost – yoghurt og den slags,« fortæller han.

Positiv respons

Alligevel er Jacob glad for, at han sagde ja til sit tredje tandretningstilbud, og han er yderst begejstret for det næsten færdige resultat. Han har også udelukkende fået positiv respons fra venner og bekendte.

Han har dog ikke planer om at få fikset andre ting – f. eks. næsen, som har været brækket to gange i forbindel-

se med boksning.

»Jeg skal ikke have lavet andet. Hvis jeg en dag ikke kan se ud af øjnene på grund af hængende øjenlåg, kan det da godt være, at jeg vil overveje en operation, men ellers ikke,« fastslår han.

»Jeg har ikke gjort det her for at komme til at ligne en Hollywood-stjerne, men fordi det betyder noget for mig personligt.«

Hans råd til andre, der overvejer at få foretaget en lignende behandling, er derfor, at de skal gøre det, hvis det er vigtigt for dem.

»Når alt kommer til alt, er det ikke værre at få det gjort som 45-årig, end når man er 15. Og der er der ingen, der løfter et øjenbryn,« siger Jacob Galioto.

Jacob Galioto blev ked af sine skæve tænder og er glad for, at han fik dem rettet. Foto: Cathrine Ertmann